

Διάλεξη 7^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ο ΟΔΕΠ στο παρελθόν και σήμερα
2. Η περιουσία των πρεσβυγενών πατριαρχείων στην Ελλάδα
3. Η διοίκηση και διαχείριση της ακίνητης περιουσίας των πρεσβυγενών πατριαρχείων
4. Η ακίνητη περιουσία των μητροπόλεων του οικουμενικού πατριαρχείου που βρίσκονται στη Δωδεκάνησο

Σκοποί ενότητας

1. Η εξέταση της αναγκαιότητας για τη σύσταση ενός νέου ΟΔΕΠ
2. Η ανάλυση του δικαίου που διέπει την περιουσία των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων που δεν υπάγονται στην Εκκλησία της Ελλάδος

Η λύση ΟΔΕΠ

Οι λόγοι για τους οποίους κρίθηκε το 1930 αναγκαία η λύση του Ο.Δ.Ε.Π. για τη διαχείριση της περιουσίας των μοναστηριών ήταν οι εξής:

1. Για να διασώσει τη μοναστηριακή περιουσία από την απειλουμένη διαρπαγή από τρίτους ιδιώτες.
  - πολλές μονές ήταν έρημες, είχαν ελάχιστους μοναχούς, αδύναμους να προασπίσουν την περιουσία των μονών τους.
2. Για τη μεγαλύτερη αξιοποίηση της μοναστηριακής περιουσίας με την κατάλληλα οργανωμένη, ορθολογιστική διοίκηση και διαχείριση του προϊόντος από τη ρευστοποίηση κεφαλαίου.

Είναι σήμερα αναγκαίος ένας Ο.Δ.Ε.Π.;

- Εξακολουθούν να συντρέχουν σήμερα οι αυτές αιτίες για τη δημιουργία ενός Ο.Δ.Ε.Π., την Ε.Κ.Υ.Ο.;
  - Είναι σήμερα σε θέση οι μονές να προασπίσουν την περιουσία τους από τρίτους ή να αξιοποιήσουν ορθολογιστικά και κερδοφόρα τα εισοδήματα της περιουσίας τους;
- Ούτε το ένα ούτε το άλλο ανταποκρίνονται στα σημερινά δεδομένα και στη σύγχρονη πραγματικότητα.
  - Η συντριπτική πλειοψηφία των μονών διαθέτει σήμερα οργανωμένες και πολυπληθείς αδελφότητες στα μέλη των οποίων περιλαμβάνονται μορφωμένοι μοναχοί, κάτοχοι πανεπιστημιακών πτυχίων, με εξειδικευμένη παιδεία.
  - Η κεντρική διοίκηση της εκκλησίας της Ελλάδας συχνά προστρέχει στην πνευματική και υλικότεχνική βοήθεια τέτοιων αδελφοτήτων.
- Ο θεσμός του Ο.Δ.Ε.Π. είναι αναγκαστική διαχείριση της περιουσίας προσώπων που κρίθηκαν ανάικα να διαχειριστούν τα του οίκου τους.

Η αποτυχία αυτής της λύσης

- Οι αδελφότητες των μοναστηριών που δεν υπέγραψαν τη σύμβαση του νόμου 1811/1988 ήταν εκείνες που διεξήγαγαν νικηφόρα ένα δύσκολο και περίτεχνο δικαστικό αγώνα στο ευρωπαϊκό δικαστήριο δικαιωμάτων του ανθρώπου όπου δεν τόλμησε να προσφύγει η κεντρική διοίκηση της εκκλησίας της Ελλάδας.
- Ο θεσμός του Ο.Δ.Ε.Π., εξαιρετικά δυσφημημένος στο παρελθόν για διασπαθίσεις χρημάτων και διαχειριστικές ατασθαλίες, απέτυχε στην υλοποίηση των στόχων του.
  - Ο νομοθετικός σκοπός και τα μέσα του άλλαξαν πολλές φορές, φτάνει μόνο να αναφερθούν οι πολλαπλές τροποποιήσεις του νόμου 4864/1930 και η διαγραφή των πιο βασικών στόχων της ίδρυσής του μέσα σε 8 μόλις έτη από τη δημιουργία του.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η περιουσία των πρεσβυγενών πατριαρχείων στην Ελλάδα

Το άρθρο 18 του συντάγματος

Σύμφωνα με το α. 18, § 8 του συντάγματος δεν επιτρέπεται να απαλλοτριωθεί:

1. Η αγροτική ιδιοκτησία των σταυροπηγιακών μονών της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριας στη Χαλκιδική, των Βλατάδων στη Θεσσαλονίκη και του Ευαγγελιστή Ιωάννου του Θεολόγου στην Πάτμο, με εξαίρεση τα μετόχια.
2. Η περιουσία των πατριαρχείων Αλεξανδρείας , Αντιοχείας και Ιεροσολύμων καθώς και της Ιεράς Μονής του Σινά, που βρίσκεται στην Ελλάδα .

Απαγόρευση μόνο της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

- Η διάταξη αυτή αποτελεί την απόληξη μακρόχρονης και ποικίλης νομοθετικής διεργασίας για την προστασία της αγροτικής ιδιοκτησίας και περιουσίας των παραπάνω μονών από αναγκαστική απαλλοτρίωση.
- Η προστασία που παρέχει είναι ειδική, αφορά μόνο την αναγκαστική απαλλοτρίωση.
  - Αυτό συνάγεται και από την ένταξη της απαγόρευσης στο πλέγμα των συνταγματικών διατάξεων των α. 17 και α. 18 του συντάγματος που αναφέρονται στην αναγκαστική απαλλοτρίωση.
  - Η εκούσια απαλλοτρίωση δεν απαγορεύεται.

Επέκταση της απαγόρευσης

Υποστηρίζεται ότι θα έπρεπε να απαγορευτεί κι η εκούσια εκποίηση της αγροτικής ιδιοκτησίας των τριών αυτών μονών, της περιουσίας των λοιπών πρεσβυγενών πατριαρχείων και της μονής του Σινά, διότι:

1. μόνο αυτή η δέσμευση θα μπορούσε να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των σκοπών στους οποίους απέβλεπε ο συνταγματικός νομοθέτης με τη θέσπιση της διάταξης.
2. οι διατάξεις των νόμων 2148/1952 και 2185/1952, που αφορούν με τη μεταβίβαση, διανομή και σύσταση οποιουδήποτε εμπράγματος δικαιώματος σε αγροτικά κτήματα της εκκλησιαστικής περιουσίας και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου όπως οι μονές, έχουν επανειλημμένα καταστρατηγηθεί.

Αναπαλλοτρίωτο μόνο στην αγροτική περιουσία

- Αυτή διάταξη κηρύσσει αναπαλλοτρίωτη μόνο την αγροτική ιδιοκτησία των τριών αυτών μονών.
  - εκείνη που υπήρχε ήδη
  - εκείνη που απέκτησαν
  - εκείνη που θα αποκτήσουν στο μέλλον.
- Ο όρος αγροτική ιδιοκτησία αναφέρεται στα αγροτικά ακίνητα και όχι σε ολόκληρη την ιδιοκτησία των μονών.
  - Το αναπαλλοτρίωτο δεν περιλαμβάνει την αστική ιδιοκτησία τους.

Ιερά μονή Πάτμου

- Ειδικά για την ιερά μονή Πάτμου αναγνωρίζεται ότι η προστασία αναφέρεται μόνο στην περιουσία της μονής, διότι ως τέτοια μνημονεύεται στο σύνταγμα κι όχι ως Πατριαρχική εξουσία Πάτμου με την οποία συμπίπτει χωρίς ωστόσο να ταυτίζεται οργανικά.
  - Επομένως δεν καλύπτονται τα άλλα μοναστικά καθιδρύματα που είναι στα όρια της εξουσίας.
- Η διάταξη εξαιρεί τα μετόχια απ' την αγροτική περιουσία των μονών.
- ❑ Η παραπάνω ρύθμιση δεν σκοπεύει να κατοχυρώσει με το αναπαλλοτρίωτο όλες ανεξαιρέτως τις μονές του οικουμενικού πατριαρχείου αλλά μόνον τις τρεις μονές που περιοριστικά αναφέρει.

Ο πατριαρχικός και σταυροπηγιακός χαρακτήρας τους

- Το σύνταγμα κατοχυρώνει και τον πατριαρχικό και σταυροπηγιακό χαρακτήρα των 3 αυτών μονών.
  - Αν μια από αυτές παύσει να υπάγεται στην πατριαρχική δικαιοδοσία θα στερηθεί αυτοδίκαια το αναπαλλοτρίωτο.
- Η διατύπωση του συντάγματος δεν είναι απλώς διαπιστωτική σε ότι αφορά την σταυροπηγιακή και πατριαρχική ιδιότητα των τριών μονών αλλά το ίδιο επιβάλλει τη διατήρηση αυτού του χαρακτήρα τους.
  - Η τυχόν υπαγωγή τους σε άλλη εκκλησιαστική δικαιοδοσία, όσο και αν είναι θεωρητικά δυνατή από την άποψη του κοινού εκκλησιαστικού δικαίου, είναι πλέον αντισυνταγματική.

Τα πατριαρχεία της Ανατολής και της μονής του Σινά

- Το αναπαλλοτρίωτο εκτείνεται σε όλη την περιουσία τους στην Ελλάδα.
  - όχι μόνο στην αγροτική ιδιοκτησία τους
- Η έννοια περιουσία δεν πρέπει να νοηθεί ευρέως ως το σύνολο όλων των δικαιωμάτων και των έννομων σχέσεων που αποτιμώνται σε χρήμα, αλλά στενότερα ως το σύνολο εκείνων των πραγμάτων κινητών και ακίνητων, αγροτικών και μη, μετοχικών και μη, που ανήκουν κατά κυριότητα στα πατριαρχεία αυτά και στη μονή του Σινά.
- Η έλλειψη χρονικού προσδιορισμού στο σύνταγμα κατοχυρώνει όχι μόνο τη περιουσία που είχαν κατά τη δημοσίευση του συντάγματος αλλά και κάθε μελλοντικό περιουσιακό τους στοιχείο.

Τα πατριαρχεία της Ανατολής και της μονής του Σινά (2)

- Ως πατριαρχεία δεν πρέπει να θεωρηθούν μόνο τα κεντρικά όργανα διοίκησης των εκκλησιών αυτών της Ανατολής, αλλά το σύνολο των περιφερειακών τους οργάνων (μητροπόλεις, ενορίες, ευαγή ιδρύματα, ναοί, μονές προσκυνήματα).
- Για κτήμα της ιεράς μονής Σινά που είχε απαλλοτριωθεί αναγκαστικά πριν από την έναρξη ισχύος του συντάγματος του 1975, κρίθηκε ότι από την τελευταία αυτή συνταγματική διάταξη δεν συνάγεται ότι δεν υπόκειται σε παραγραφή η αξίωση αποζημίωσης της παραπάνω μονής.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η διοίκηση και διαχείριση της ακίνητης περιουσίας των πρεσβυγενών πατριαρχείων

Μονές που εξαρτώνται από το οικουμενικό πατριαρχείο

- Σύμφωνα με το α. 6 του νόμου 1700/1987 δεν υπήχθη στις διατάξεις του νόμου αυτού η περιουσία των πατριαρχικών και σταυροπηγιακών μονών που εξαρτώνται απ' το οικουμενικό πατριαρχείο:
  1. Αγίου Όρους
  2. Αγίας Αναστασίας Φαρμακολύτριας της Χαλκιδικής
  3. Βλατάδων Θεσσαλονίκης
  4. Ευαγγελιστή Ιωάννου του Θεολόγου Πάτμου
  5. Των λοιπών πατριαρχικών και σταυροπηγιακών μονών Δωδεκανήσου.
- Δεν υπήχθη η περιουσία που βρίσκεται στην Ελλάδα όλων των πρεσβυγενών Πατριαρχείων του Παναγίου Τάφου και της Ιεράς Μονής Σινά.
  - Τα ακίνητα των ανωτέρω εκκλησιών είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας.
- Η διοίκηση και διαχείρισή τους, ελλείψει ειδικών ρυθμίσεων, γίνεται κατά τις κοινές διατάξεις.

Μονές που εξαρτώνται από το οικουμενικό πατριαρχείο (2)

Αναφορικά με την ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα του οικουμενικού πατριαρχείου σημειώνονται ειδικότερα τα ακόλουθα:

- Οι πατριαρχικές και σταυροπηγιακές μονές Αγίας Αναστασίας και Βλατάδων εξαιρούνται από την εποπτεία του επιχωρίου αρχιερέα και υπάγονται με όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία τους στην άμεση πνευματική κυριαρχία και διοίκηση του οικουμενικού πατριαρχείου.
- Οι μονές αυτές είναι αυτοτελή νομικά πρόσωπα.

Μονές που εξαρτώνται από το οικουμενικό πατριαρχείο (3)

- Κατά την κρατούσα γνώμη θεωρούνται νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.
- Ορθότερο όμως είναι να δεχτούμε και γι' αυτές, ότι κατά αναλογία με τα ισχύοντα για τις μονές της εκκλησίας της Ελλάδας, ότι έχουν ΝΠΔΔ.
- Επισημαίνουμε ότι ορθότερη γνώμη είναι ότι, όσον αφορά τη διοίκησή τους, θα πρέπει να θεωρηθούν οι μονές αυτές, οι πατριαρχικές μονές εν γένει στην Ελλάδα, ότι είναι δημοσίου δικαίου και όσο αφορά την οικονομική τους διαχείριση ότι είναι ιδιωτικού δικαίου, δηλαδή να υπάγονται στην περίπτωση των λεγόμενων διφυών νομικών προσώπων.

Μονές που εξαρτώνται από το οικουμενικό πατριαρχείο (4)

- Κύριος της περιουσίας των μονών αυτών είναι το νομικό πρόσωπό τους κι όχι το οικουμενικό πατριαρχείο στο οποίο ανήκουν. Το τελευταίο ασκεί τη διοίκηση και έλεγχο, εκπροσωπούνται από τον ηγούμενό τους, τον οποίο διορίζει ο πατριάρχης και η σύνοδος του οικουμενικού πατριαρχείου.
  - Συνεπώς για το έγκυρο οποιασδήποτε πράξης διοίκησης και διαχείρισης της περιουσίας τους απ' τον ηγούμενο απαιτείται έγκρισή της απ' τον οικουμενικό πατριάρχη.

Πατριαρχείο Αλεξανδρείας

Αναφορικά με τα ακίνητα του πατριαρχείου Αλεξανδρείας ισχύει ότι:

στις κάθε είδους δικαιοπραξίες στην Ελλάδα που αφορούν σε αυτά, ιδιαίτερα στις εκποιητικές, το πατριαρχείο εκπροσωπείται από τον πατριάρχη, πλην όμως για να είναι έγκυρες πρέπει να έχουν προηγουμένως εγκριθεί απ' την ιερά σύνοδο του πατριαρχείου, λόγω του συνοδικού συστήματος που διέπει την εκκλησία αυτή.

Πανάγιος Τάφος και Μονή του Σινά

Αναφορικά με τα μετόχια του πανάγιου τάφου και της ιεράς μονής Σινά ισχύει ότι:

εξαιρούνται από την εποπτεία του επιχωρίου αρχιερέως, αναλογικά με τα ισχύοντα και για τις πατριαρχικές μονές, υπάγονται με όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία τους στην άμεση πνευματική κυριαρχία και διοίκηση του πατριαρχείου Ιεροσολύμων και της ιεράς μονής Σινά αντίστοιχα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**Η ακίνητη περιουσία των μητροπόλεων
του οικουμενικού πατριαρχείου που
βρίσκονται στη Δωδεκάνησο**

Ιδιαίτερο εκκλησιαστικό καθεστώς

Οι πέντε μητροπόλεις του οικουμενικού πατριαρχείου που βρίσκονται στη Δωδεκάνησο και η πατριαρχική εξαρχία Πάτμου δεν συγκροτούν χωριστή οργανωτική ενότητα, έχουν ωστόσο ιδιαίτερο εκκλησιαστικό καθεστώς συμφώνα και με το α. 3, § 2 του συντάγματος.

- Υπάγονται άμεσα στην κανονική δικαιοδοσία του οικουμενικού πατριαρχείου.

Ιδιαίτερο εκκλησιαστικό καθεστώς (2)

- Οι οργανωτικές μονάδες στις οποίες υποδιαιρούνται , επαρχίες, ενορίες και ιερές μονές, έχουν νομική προσωπικότητα σύμφωνα με τη γνωμοδότηση 142 του 1979 της ολομέλειας του νομικού συμβουλίου του κράτους.
  - Οι οργανωτικές μονάδες της εκκλησίας Δωδεκάνησου κι η εξαρχία Πάτμου είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
  - Η ιερά μονή Θεολόγου της Πάτμου έχει νομική προσωπικότητα ιδιωτικού δικαίου.
- Ορθότερο είναι να δεχθούμε και γι' αυτήν, όπως και για όλες τις πατριαρχικές μονές, κατά αναλογία με τα ισχύοντα για τις μονές της εκκλησίας της Ελλάδας, ότι έχει νομική προσωπικότητα δημοσίου δικαίου.
  - Θα μπορούσαμε να δεχθούμε μια ερμηνευτική άποψη ότι η πατριαρχική και σταυροπηγιακή Ιωάννου του Θεολόγου Πάτμου έχει κι αυτή διφυή νομική προσωπικότητα .

Σύστημα χωρισμού

- Η οργάνωση της εκκλησίας στα Δωδεκάνησο διέπεται κατά βάση από το κανονικό δίκαιο του οικουμενικού πατριαρχείου, δηλαδή δεν έχει καταστατικό χάρτη. Συνεπώς το σύστημα σχέσεων κράτους εκκλησίας όσον αφορά αυτές τις μητροπόλεις είναι του χωρισμού, διότι διέπονται από το κανονικό δίκαιο του οικουμενικού πατριαρχείου κι όχι από έναν κρατικό νόμο.
- Απόρροια αυτού είναι ότι όταν εκλέγεται ένας μητροπολίτης από την πατριαρχική σύνοδο Κωνσταντινουπόλεως για μια μητρόπολη της Δωδεκανήσου, δεν εκδίδεται προεδρικό διάταγμα αναγνώρισεως όπως συμβαίνει στις κρατικές εκκλησίες της Ελλάδας, ούτε ακολουθεί ορκωμοσία ενώπιον του προέδρου της δημοκρατίας, αλλά εγκρίνεται απλώς διαπιστωτική πράξη για τη χορήγηση μισθού στον εκλεγέντα μητροπολίτη.

Διατάξεις με καθολική εφαρμογή

- Όσες διατάξεις της πολιτειακής νομοθεσίας αναφέρονται στην εκκλησιαστική περιουσία εφαρμόζονται και στην εκκλησία της Δωδεκανήσου υπό την προϋπόθεση ότι καθιερώνουν γενικούς δικαιοικούς κανόνες και η συγκεκριμένη ρύθμιση δεν αφορά μόνο την εκκλησία της Ελλάδας.
- Έτσι ο νόμος 3250/1924, όπως το α. 2 τροποποιήθηκε με το μόνο άρθρο του νόμου 2148/1952, ο οποίος απαγορεύει με ποινή την ακυρότητα εμπράγματα δικαιπραξίες επί αγροτικών ακίνητων για την πέρα των 250 στρεμμάτων έκταση ανά ιδιοκτήτη χωρίς την άδεια του υπουργού γεωργίας κι εν συνεχεία του νομάρχη, ίσχυε και επί της εκκλησιαστικής περιουσίας στα Δωδεκάνησα.

Διατάξεις με καθολική εφαρμογή (2)

- Επίσης, αν και το α. 62, § 2 του νομού 570/1977, με το οποίο εισάγεται η εφαρμογή των α. 4 και α. 23 του αναγκαστικού νόμου 1539/1938 και στα λοιπά πλην των μονών εκκλησιαστικά πρόσωπα, αναφέρεται στα νομικά πρόσωπα της εκκλησίας της Ελλάδας, βάσιμα υποστηρίζεται ότι η διάταξη αυτή περιέχει νεότερο αστικό δίκαιο, που προσθέτει στα ανεπίδεκτα χρησικτησίας ακίνητα, όχι μόνο εκείνα που ανήκουν στα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα της εκκλησίας της Ελλάδας, αλλά και τα εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα άλλων κλιμάτων εκκλησιαστικών, άρα και στους ιερούς ενοριακούς ναούς των μητροπόλεων του οικουμενικού πατριαρχείου που βρίσκονται στη Δωδεκάνησο για τα οποία δεν υπάρχει ειδική διάταξη.
- Η διοίκηση και διαχείριση της ακίνητης περιουσίας γίνεται από τα αρμόδια όργανα κάθε αυτοτελούς οργανωτικής μονάδας, λόγω χάρη ενορίας μονής, κατά τις κοινές διατάξεις.

Η εφαρμογή του εκκλησιαστικού δικαίου στα Δωδεκάνησα

- Ας σημειωθεί ότι σύμφωνα με το α. 6 νόμου 1700/1987 «Ρύθμιση θεμάτων της εκκλησιαστικής περιουσίας» δεν υπάγεται η περιουσία των ιερών μονών που εξαρτώνται απ' το οικουμενικό πατριαρχείο, μεταξύ των οποίων ρητά αναφέρεται και η μονή του Αγίου Ιωάννη του Ευαγγελιστού Πάτμου καθώς και των λοιπών πατριαρχικών και σταυροπηγιακών μονών Δωδεκανήσου.
- Τα μοναστηριακά ακίνητα που κείνται στην περιφέρεια των μητροπόλεων του οικουμενικού πατριαρχείου στη Δωδεκάνησο είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας. Με το νόμο 510/1947 μετά την παραχώρηση από την Ιταλία, εισήχθη στα Δωδεκάνησα η νομοθεσία που ίσχυε στην υπόλοιπη Ελλάδα μέχρι 22/2/1946. Επίσης με το διάταγμα της 31/12- 10/01 του 1949 εισήχθη στα Δωδεκάνησα νομοθεσία περί διοίκησης, διαχείρισης και προστασίας δημόσιων κτημάτων. Επομένως από την 1/1/1949 στα κτήματα των ιερών μονών εφαρμόζονται αναλόγως οι ουσιαστικές και δικονομικές διατάξεις του αναγκαστικού νόμου 1539/1938 περί προστασίας των δημόσιων κτημάτων, οι δε μονές θεωρούνται ότι έχουν αδιαλείπτως στη νομή τους τα ακίνητά τους, πλασματική νομή, ασχέτως προς οποιαδήποτε αφαίρεση αυτής από τρίτους.

Η ιερά μονή της Πάτμου

- Ειδικά για τη νομική αξία των αυτοκρατορικών δωρεών προς την ιερά μονή Πάτμου με χρυσόβουλα πρέπει εντελώς περιληπτικά να σημειωθεί ότι η παραχώρηση της νήσου Πάτμου και των πέριξ αυτής νησίδων στην ιερά μονή Πάτμου από τον βυζαντινό αυτοκράτορα Αλέξιο 1ο τον Κομνηνό με χρυσόβουλο, μετήγαγε παράγωγα λόγω δωρεάς την κυριότητα των ακινήτων στην ιερά μονή και κατέστησαν έτσι εκκλησιαστική περιουσία για την οποία ισχύει το αναπαλλοτρίωτο σύμφωνα με τους ιερούς κανόνες.
- Η ανωτέρω κυριότητα της μονής και το αναπαλλοτρίωτο της περιουσίας της διατηρήθηκε ως *lex specialis* και κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας παρά την ισχύ του οθωμανικού δικαίου, λόγω των προνομίων που παραχωρούσαν οι εκάστοτε σουλτάνοι στους πατριάρχες. Έτσι δεν αποτέλεσε αντικείμενο της διαδοχής του οθωμανικού δημοσίου με το ιταλικό και του ιταλικού με το ελληνικό.
- Τέλος, για το κατά το α. 18, § 8 του συντάγματος αναπαλλοτρίωτο της αγροτικής ιδιοκτησίας της ιεράς μονής Πάτμου ισχύουν όσα αναφέραμε προηγουμένως.

Βιβλιογραφία

1. [Νόμος 1811/1988](#)
2. [Νόμος 4684/1930](#)
3. [Νόμος 2413/1996](#)
4. [Νόμος 1700/1987](#)
5. [Σύνταγμα της Ελλάδας](#)
6. [ΝΔ 2185/1952](#)
7. [Καταστατικός χάρτης της εκκλησίας της Ελλάδος \(ν. 590/1977\)](#)
8. [Νόμος 1539/1938](#)

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

